

# ROMÂNII ȘI BANII LOR

PERCEPȚII, COMPORTAMENT ȘI PROIECȚII FINANCIARE



Un studiu

**IRES**

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU EVALUARE ȘI STRATEGIE

powered by

**SINTEZA**





## CONTEXT DE ANALIZĂ

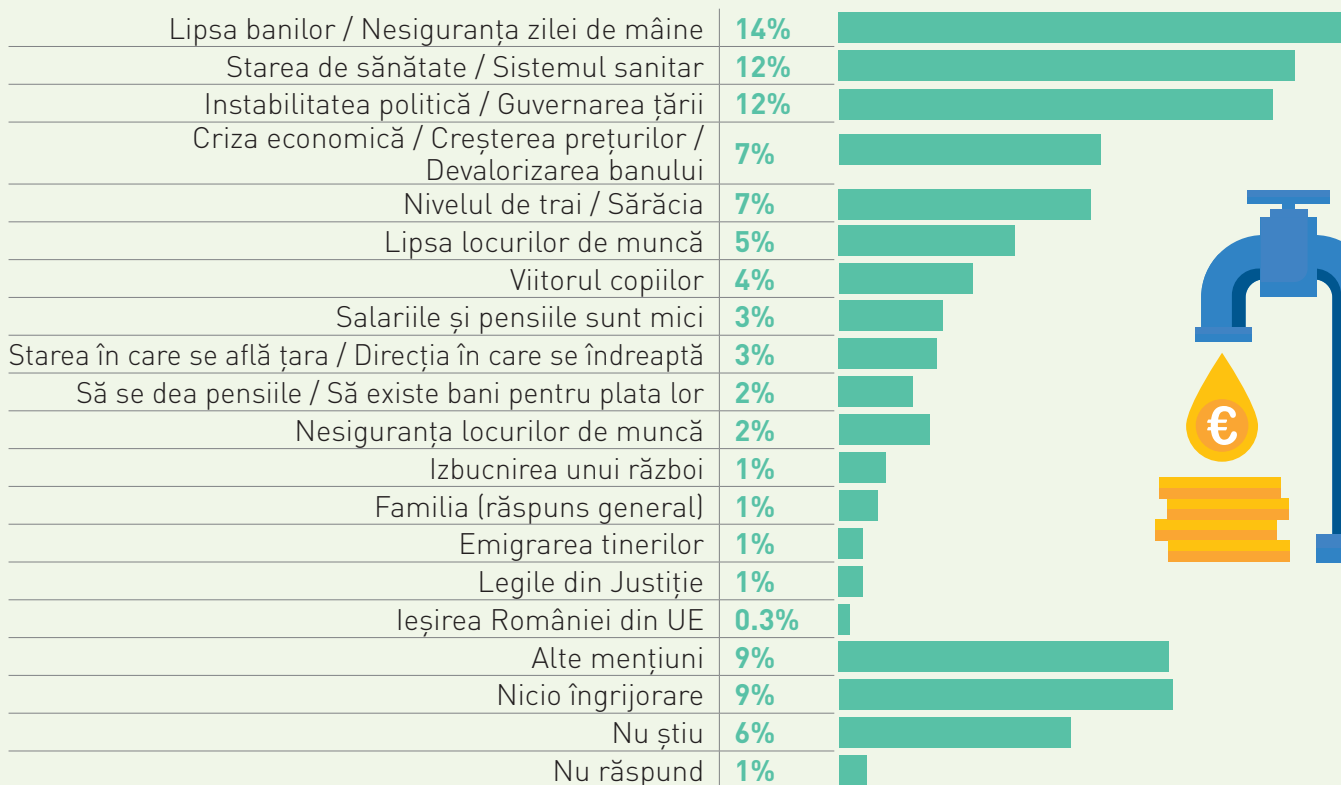
### BANII – PRINCIPALA ÎNGRIJORARE A ROMÂNILOR LA ÎNCEPUT DE 2019

Lipsa banilor asociată lipsei de predictibilitate generală, alături de starea de sănătate și nivelul de trai sau de lipsa locurilor de muncă, sunt menționate, în mod constant, în sondajele de opinie publică, în topul principalelor îngrijorări ale românilor. Fenomenul nu este nou, este o constantă a ultimilor 10 ani, iar variațiile de poziționare a lipsei banilor în acest top sunt legate de contextul în care este măsurată starea populației și elementele care îl influențează. Studiul de față a fost realizat la început de an, după sărbătorile de iarnă, într-o perioadă în care discuțiile pe teme financiare din spațiul public au fost destul de intense în contextul măsurilor fiscale anunțate de guvern la finele lui 2018.

Îngrijorările care problematizează banii – lipsa banilor, nesiguranța zilei de mâine, devalorizarea banilor, nivelul de trai / sărăcia, nivelul scăzut al salariilor și pensiilor - sunt prezente, la începutul anului 2019, în rândul a peste 30% dintre români. Acestea sunt urmate de îngrijorări care au la bază starea de sănătate (12%), dar și de cele legate de situația politică din țară (12%).

#### Care este, în acest moment, principala dumneavoastră îngrijorare?

Întrebare deschisă





# CUM PERCEP ȘI CUM SE POZIȚIONEAZĂ ROMÂNII ÎN RAPORT CU BANII

## BANII – FOARTE NECESARI

6 din 10 români cred că banii sunt foarte necesari în viața de zi cu zi, percepția fiind distribuită omogen în toate categoriile socio-demografice.

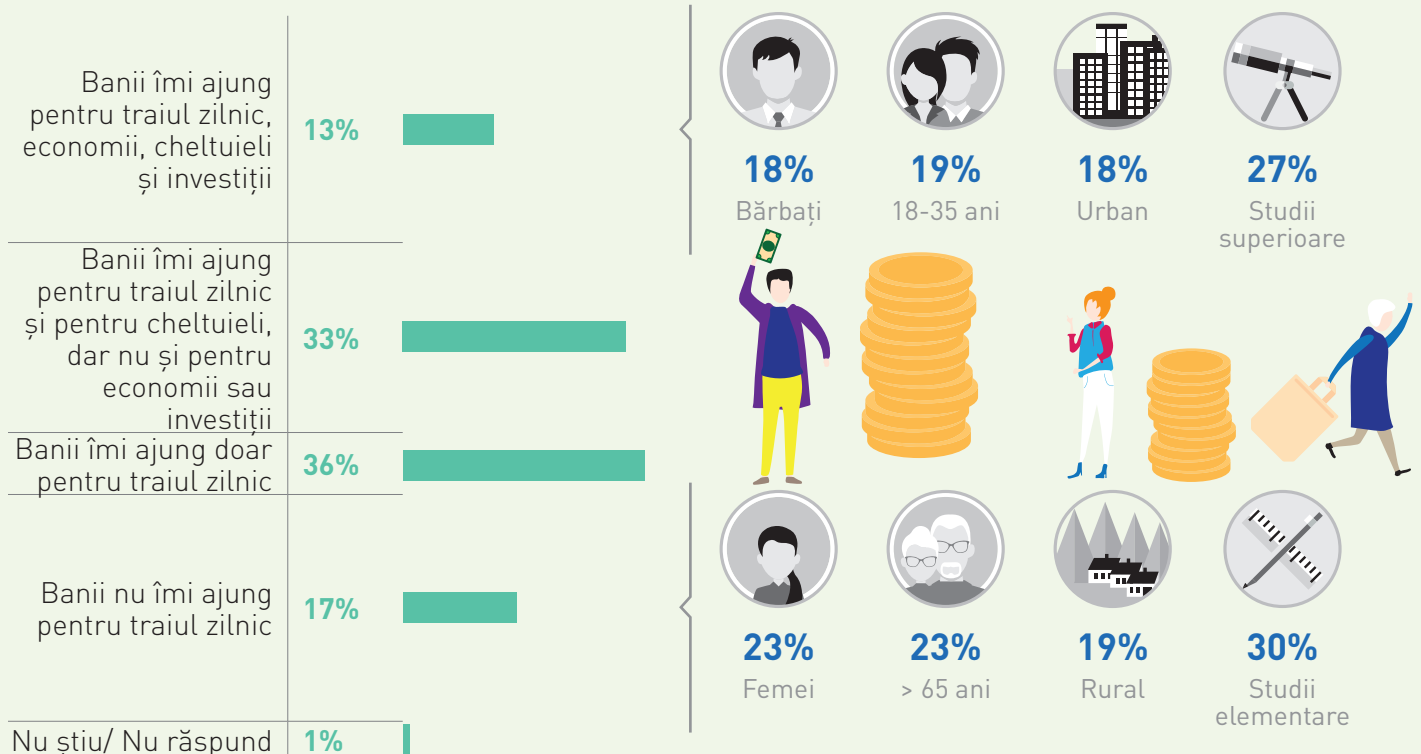
Din punctul dumneavoastră de vedere, cât de necesari sunt banii în viața de zi cu zi?

Foarte necesari	60%	<div style="width: 60%;"></div>
Destul de necesari	35%	<div style="width: 35%;"></div>
Nici necesari, nici nenesesari	0.3%	<div style="width: 0.3%;"></div>
Destul de puțin necesari	4%	<div style="width: 4%;"></div>
Deloc necesari	1%	<div style="width: 1%;"></div>

## BANII – DIRECȚIONAȚI PREPONDERENT SPRE TRAIUL ZILNIC

În timp ce 13% dintre români spun că banii pe care îi au le sunt suficienți atât pentru traiul zilnic și cheltuieli, dar și pentru economii și investiții, 17% spun că nu le sunt suficienți pentru traiul zilnic. Cei mai mulți dintre participanții la studiu – 36% - spun că banii le ajung doar pentru traiul zilnic.

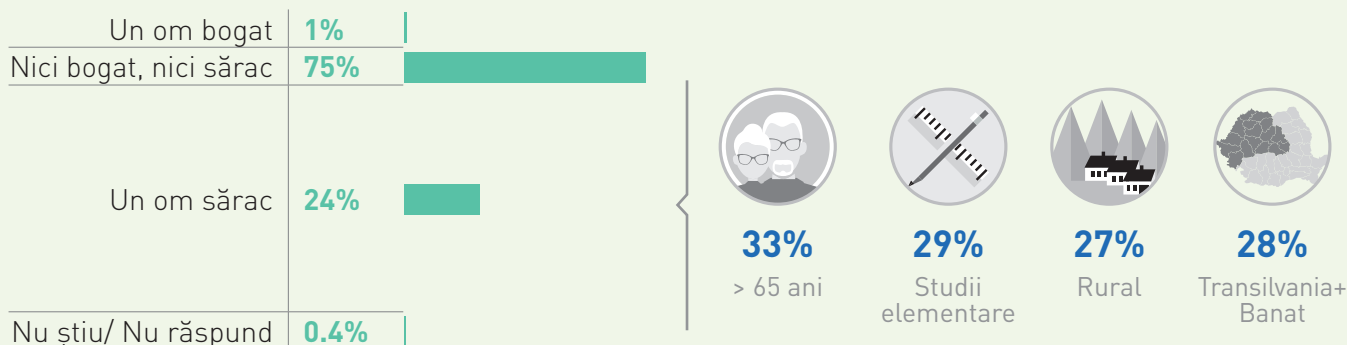
Gândindu-vă la situația dumneavoastră actuală, în care din situațiile de mai jos vă aflați:



## UN SFERT DINTRE ROMÂNI SE CONSIDERĂ SĂRACI

Atunci când sunt puși să se autopoziționeze în raport cu banii pe care îi dețin pe scala bogat - sărac, aproape un sfert dintre români se definesc ca fiind săraci, iar restul spun despre ei că nu sunt nici bogați, nici săraci. Doar 1% dintre respondenți se autoevaluează ca fiind bogați. Percepția sărăciei este direct proporțională cu vârsta - ponderea celor care cred despre ei că sunt săraci fiind mai ridicată în rândul vârstnicilor, dar invers proporțională cu nivelul de educație.

Din punct de vedere financiar, dumneavoastră vă considerați mai degrabă:



## CUM ÎI VĂD PE CEILALȚI?

Factorul distanță socială este interesant perceput în evaluarea statusului financiar. Cu cât crește distanța socială față de indivizii la care se raportează, crește tendința de a-i evalua pe ceilalți mai săraci în raport cu propria persoană. Nu același lucru se întâmplă când vine vorba despre șefi care sunt evaluați superior din punct de vedere financiar.

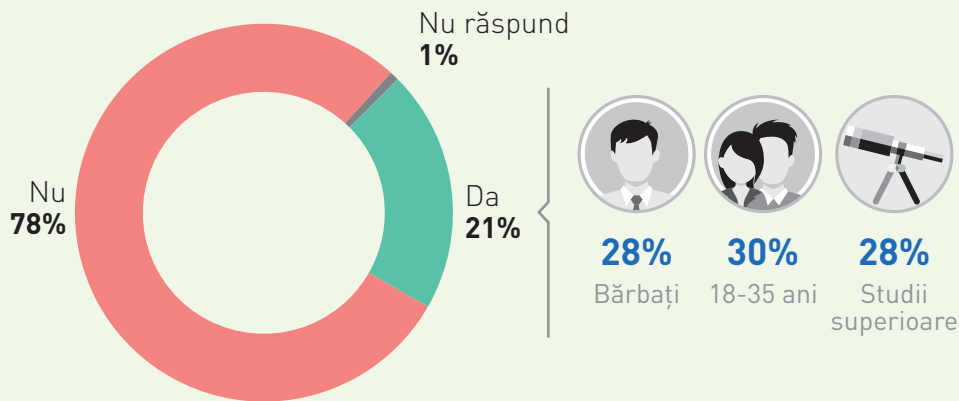
Dacă ar fi să vă gândiți la următoarele categorii de persoane, cum apreciați că sunt din punct de vedere financiar, comparativ cu dumneavoastră?

	Mai bogați	La fel	Mai săraci	Nu știu	Nu răspund
Familia dvs. extinsă/ Rudele dvs.	15%	64%	18%	1%	2%
Prietenii dvs.	20%	62%	12%	3%	3%
Vecinii dvs.	15%	46%	29%	8%	2%
Colegii de muncă / școală	9%	46%	9%	7%	29%
Șefii dvs.	53%	6%	1%	9%	31%

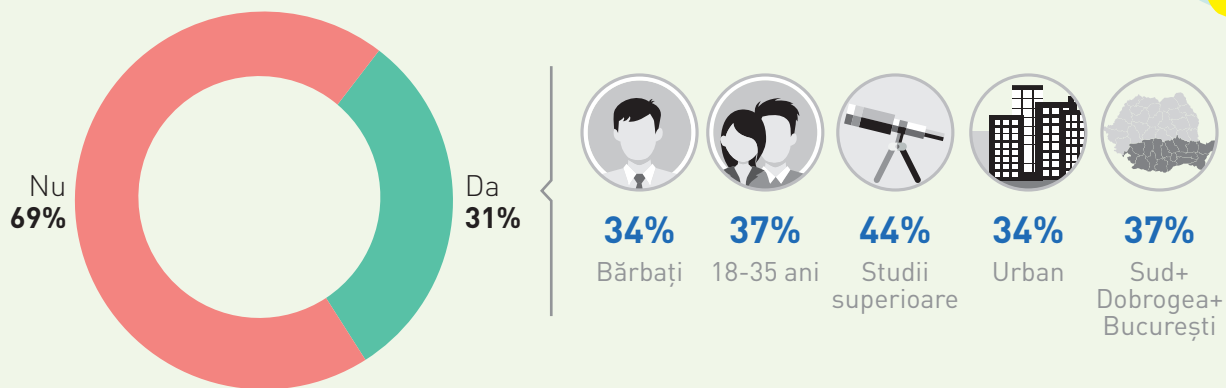
## MAI MULȚI AU DATORII DECÂT SUNT ÎNDATORAȚI

O cincime dintre respondenți susține că există oameni care le datorează bani, dar 3 din 10 au o datorie neplătită, dar profilul îndatoraților cu cel al respondeților care i-au împrumutat pe alții este similar.

### Există oameni care vă datorează bani?



### Dumneavoastră aveți o datorie neplătită (inclusiv credite)?



## BANII CARE ADUC LINIȘTEA

Un venit lunar personal de până în 2.000 de lei este considerat suficient de către o treime dintre români pentru a se considera liniștiți din punct de vedere financiar.

### Care ar fi suma de bani care v-ar fi necesară dumneavoastră personal (nu familiei), pe lună, pentru a vă considera liniștit din punct de vedere financiar?

Întrebare deschisă

până în 2.000 lei	35%	
2.001-3.000 lei	29%	
3.001-4.000 lei	14%	
4.001-5.000 lei	11%	
Peste 5.000 de lei	7%	
Nu știu	3%	
Nu răspund	1%	



## SUTA DE MII DE EURO

Deși, din perspectiva valorii și a raportării la noțiunea de bogăție, suma de 100.000 de euro este una modestă, totuși este semnificativă din perspectiva celor mai mulți din România, iar acest aspect este sesizabil din întrebuintarea pe care ar da-o acestei sume. Destinațiile principale ale acestei sume de bani sunt concentrate pe zona familială: o cincime dintre români i-ar da familiei, în timp ce altă cincime ar achiziționa o locuință sau un teren.

### Dacă ați câștiga 100.000 de euro, care ar fi primul lucru pe care l-ați face cu ei?

Întrebare deschisă

I-aș da copiilor/ nepoților/ altor membri ai familiei	20%	
Aș achiziționa o locuință/ un teren	20%	
I-aș investi	10%	
I-aș dona	9%	
Mi-aș renova/ termina locuința	8%	
Mi-aș achita datoriile/ ratele	7%	
I-aș economisi/ păstra	5%	
Aș călători	4%	
Aș achita cheltuieli curente/ cumpăra cele necesare	3%	
Aș achiziționa un autoturism	3%	
I-aș investi în îmbunătățirea stării proprii de sănătate	2%	
Alt răspuns	2%	
Nu știu	6%	
Nu răspund	1%	



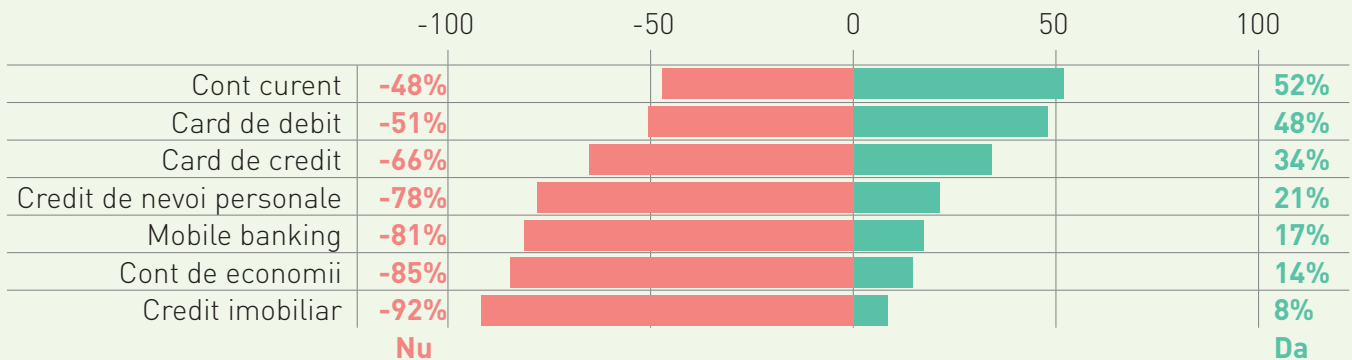


## CONSUM DE SERVICII FINANCIARE

Proporția celor care au economii în bănci este scăzută: 14% au un cont de economii.

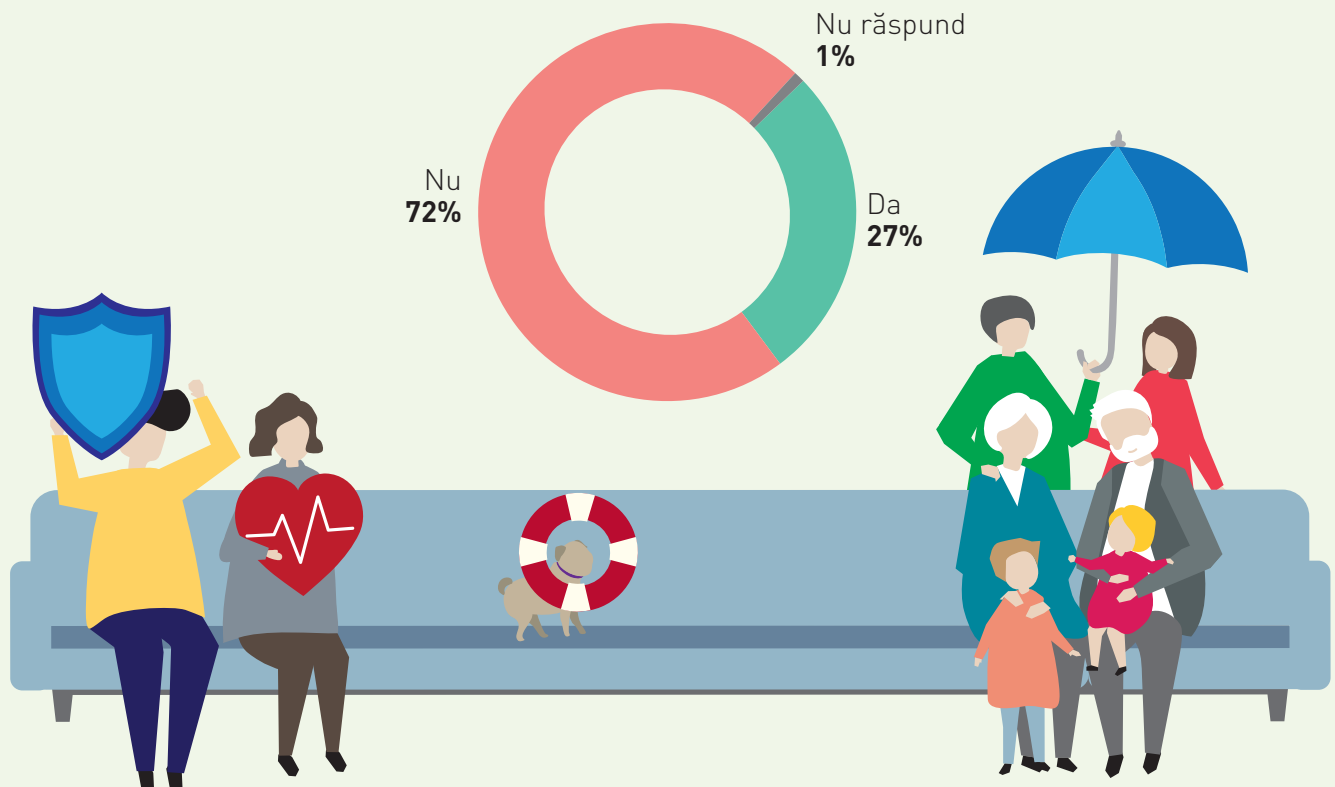
Vă voi citi o listă cu mai multe produse și servicii financiare și pentru fiecare în parte vă rog să vă gândiți și să îmi spuneți dacă dumneavoastră folosiți, în prezent, aceste produse/servicii:

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de non-răspunsuri



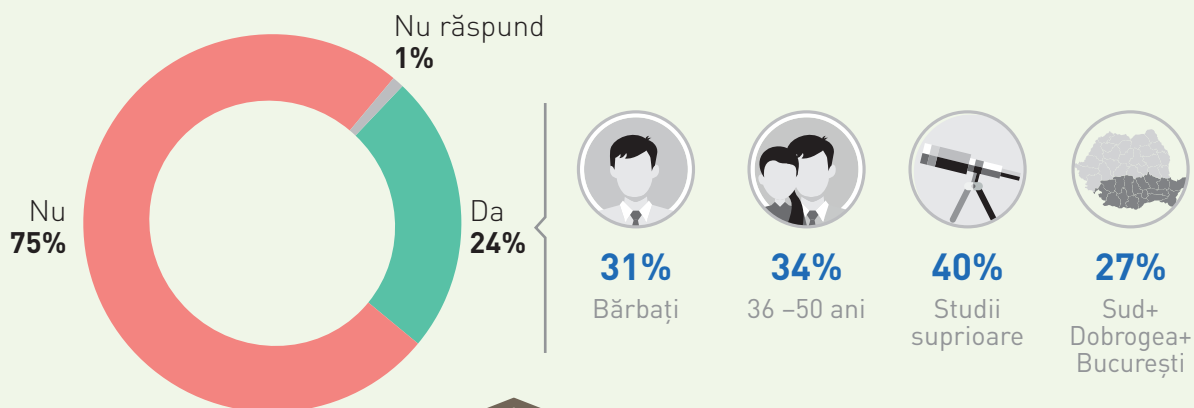
Deși statisticile oficiale spun că puțin peste 10% din populația adultă beneficiază de o asigurare de viață (conform ASF), în mai bine de un sfert dintre familiile din România există o astfel de asigurare.

Dumneavoastră aveți vreo asigurare de viață în familie?



Aproape un sfert dintre români susțin că au o asigurare facultativă de pensie.

## Dumneavoastră aveți o asigurare facultativă de pensie?



## ROMÂNII ȘI BĂNCILE

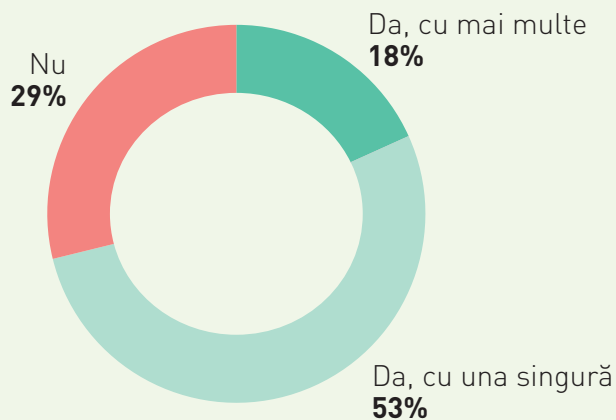
**Relația românilor cu băncile rămâne una conservatoare. Mai mult de jumătate dintre participanții la studiu declară că nu au nicio relație cu vreo bancă din România. Pe acest fond, încrederea în bănci este scăzută. Însă respondenții care folosesc servicii bancare le evaluează în termeni pozitivi.**

## Câtă încredere aveți, în general, în bănci?

Foarte multă	5%	<div style="width: 5%;"></div>
Multă	24%	<div style="width: 24%;"></div>
Nici multă, nici puțină	3%	<div style="width: 3%;"></div>
Puțină	45%	<div style="width: 45%;"></div>
Deloc	20%	<div style="width: 20%;"></div>
Nu știu/ Nu răspund	3%	<div style="width: 3%;"></div>

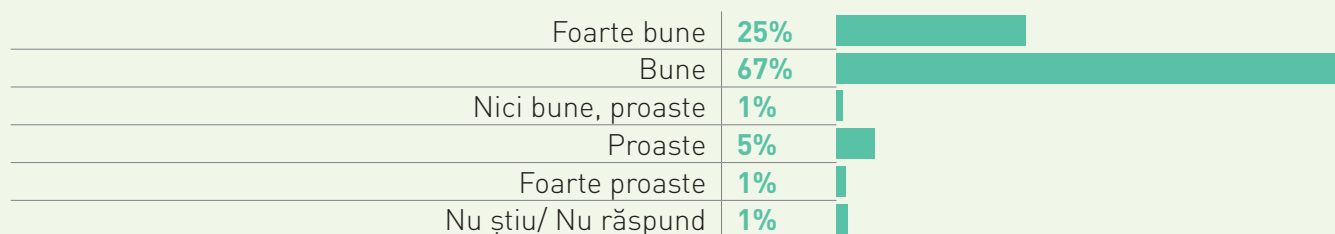


## Dumneavoastră aveți, în prezent, o relație cu o bancă din România?



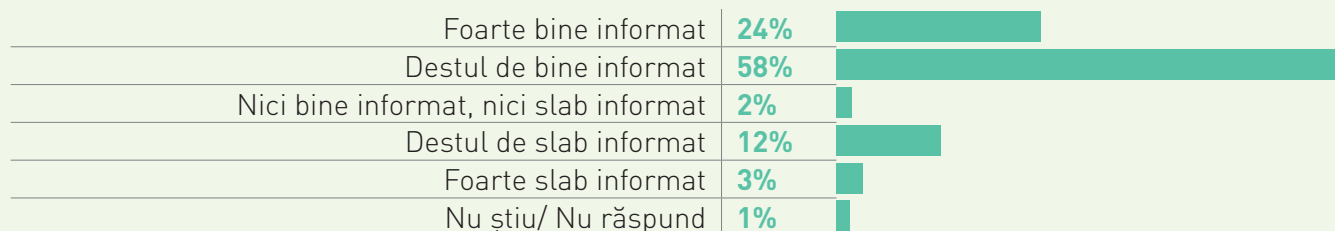
## Cum apreciați serviciile băncii cu care colaborați cel mai mult?

Întrebare filtrată, doar 71% dintre respondenți, care declară că au o relație cu o bancă



## Cum vă considerați în relația pe care o aveți cu banca?

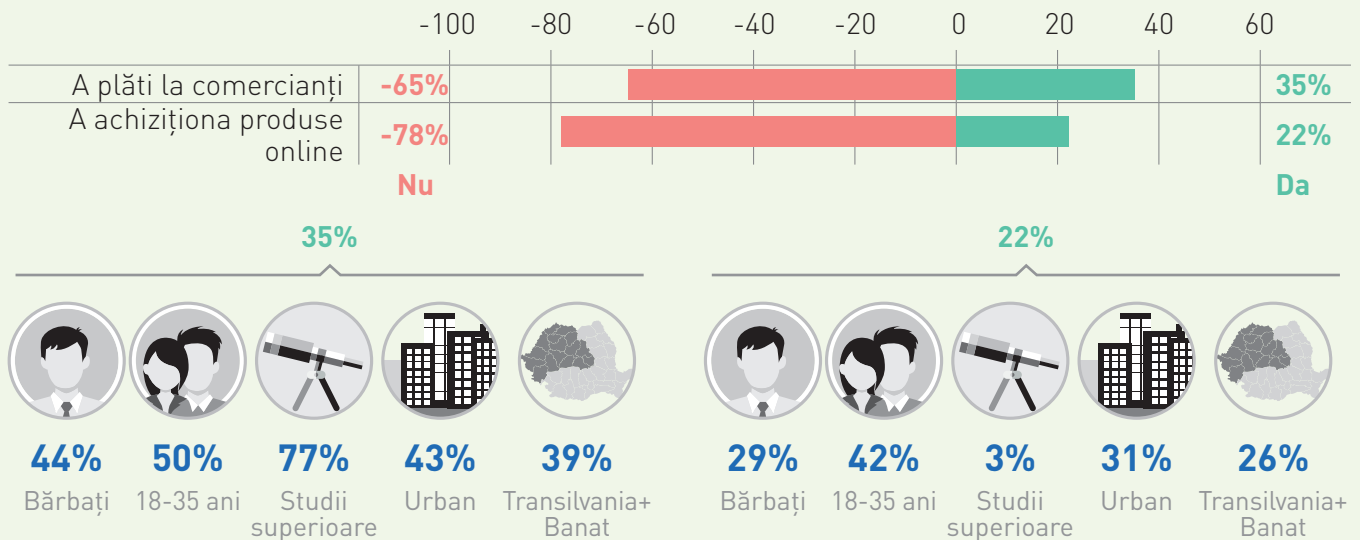
Întrebare filtrată, doar 71% dintre respondenți, care declară că au o relație cu o bancă



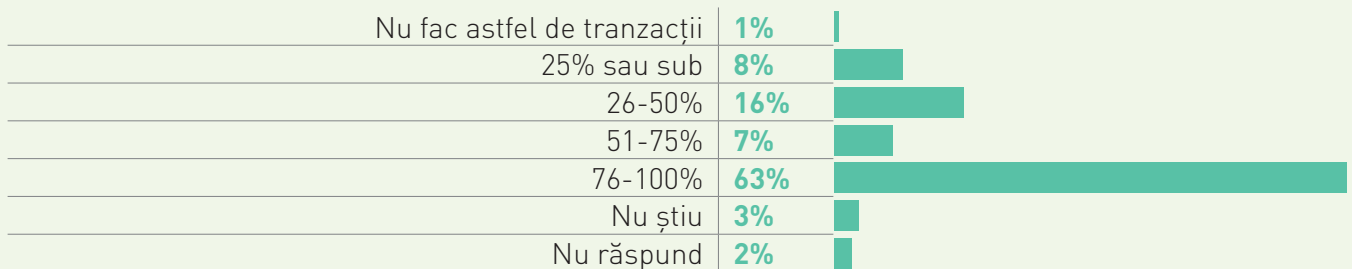
# PROFILUL ROMÂNULUI CARE FOLOSEȘTE CARDUL / APLICAȚIILE MOBILE PENTRU PLĂȚI LA COMERCIANȚI: BĂRBAT, TÂNĂR, CU STUDII SUPERIOARE, DIN MEDIUL URBAN, DIN TRANSILVANIA & BANAT

Pentru plățile la comercianți doar 35% dintre români folosesc cardul și / aplicațiile mobile, în timp ce pentru a cumpăra online, procentul este și mai scăzut – 22%, alternativa în acest caz este de a plăti, în numerar, la livrare.

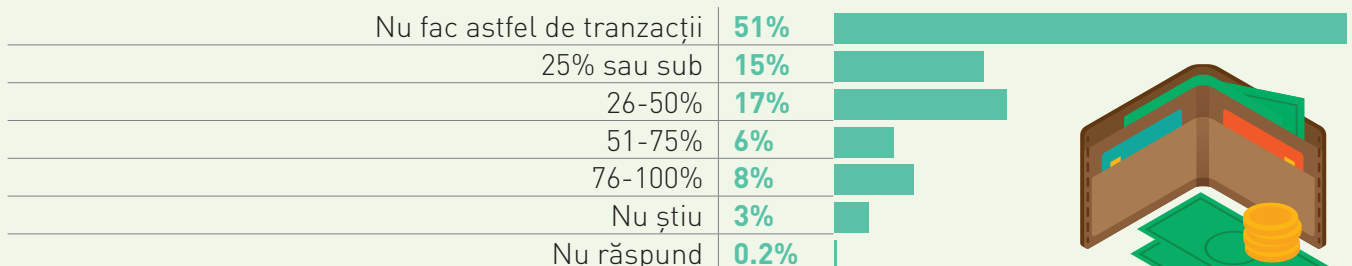
## Dumneavoastră utilizați cardul sau aplicații mobile bancare pentru:



## [Cu bani cash] Gândindu-vă la achizițiile pe care le faceți pe parcursul unei luni, în ce proporție sunt:



## [Cu cardul și/sau prin aplicații de mobile banking] Gândindu-vă la achizițiile pe care le faceți pe parcursul unei luni, în ce proporție sunt:



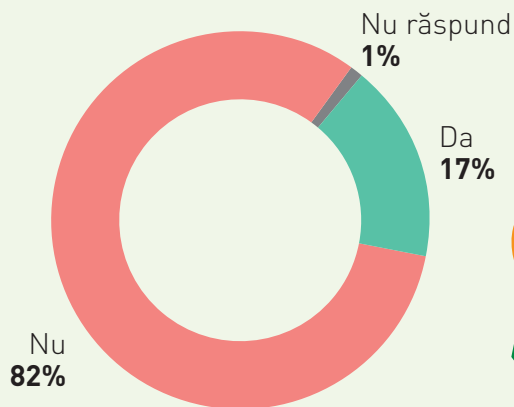


# COMPORTAMENT DE CONSUM 2019 VS. 2018

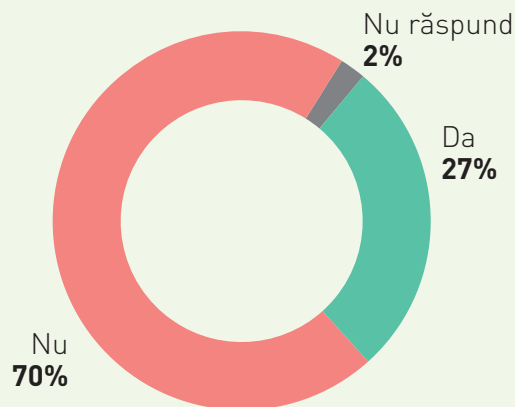
## AUTOTURISMUL

PE PRIMUL LOC ÎN TOPUL ACHIZIȚIILOR IMPORTANTE PERSONALE ÎN 2018, DAR ȘI ÎN 2019

În 2018 ați făcut o achiziție importantă pentru dumneavoastră personal?



În 2019 intenționați să faceți o achiziție importantă pentru dumneavoastră personal?



### Ce anume ați achiziționat?

Întrebare filtrată, doar 17% dintre respondenți, care declară că în 2018 au făcut o achiziție personală importantă  
Întrebare deschisă

Un autoturism	35%
Aparatură electronică	15%
Renovarea locuinței/ Materiale de construcții/ Mobilier	13%
O locuință	11%
Aparatură electrocasnică	6%
Un credit	4%
Sănătate	3%
Îmbrăcăminte/ încălțăminte	2%
Articole de hobby/ sport	2%
Utilaje/ Scule	1%
Alt răspuns	7%
Nu răspund	1%

### Ce anume intenționați să achiziționați în 2019? (pentru dumneavoastră personal)

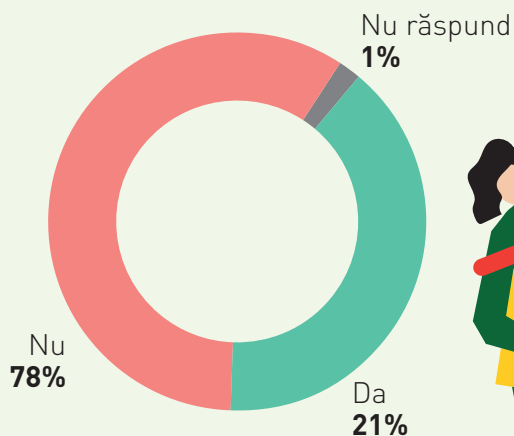
Întrebare filtrată, doar 27% dintre respondenți, care declară că în 2019 intenționează să achiziționeze ceva personal  
Întrebare deschisă

Un autoturism	32%
Renovarea locuinței/ Materiale de construcții/ Mobilier	18%
O locuință	16%
Vacanță	6%
Aparatură electrocasnică	4%
Aparatură electronică	3%
Deschiderea unei afaceri	2%
Un credit	2%
Articole de hobby/ sport	2%
Sănătate	2%
Teren	1%
Utilaje/ Scule	0.4%
Îmbrăcăminte/ încălțăminte	0.3%
Alt răspuns	3%
Nu știu	7%
Nu răspund	1%

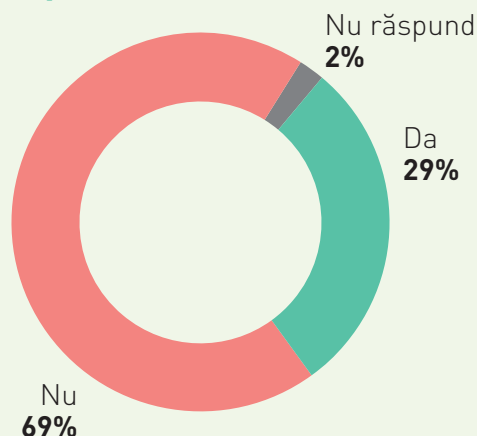
# LOCUIȚA

ÎN CENTRUL ACHIZIȚIILOR FAMILIALE ÎN 2018, DAR ȘI ÎN 2019

**În 2018 ați făcut o achiziție importantă pentru familia dumneavoastră?**



**În 2019 intenționați să faceți o achiziție importantă pentru familia dumneavoastră?**



**Ce anume ați achiziționat pentru familia dumneavoastră?**

Întrebare filtrată, doar 21% dintre respondenți, care declară că, în 2018, au făcut o achiziție importantă pentru familie  
Întrebare deschisă

Renovarea locuinței/ Materiale de construcții/ Mobilier	28%
Un autoturism	23%
O locuință	12%
Aparatură electrocasnică	8%
Aparatură electronică	7%
Utilaje/ Scule	5%
Teren	2%
Un credit	2%
Îmbrăcăminte/ Încălțăminte	1%
Sănătate	1%
Alt răspuns	7%
Nu știu	1%
Nu răspund	3%

**Ce anume intenționați să achiziționați în 2019? (pentru familia dumneavoastră)**

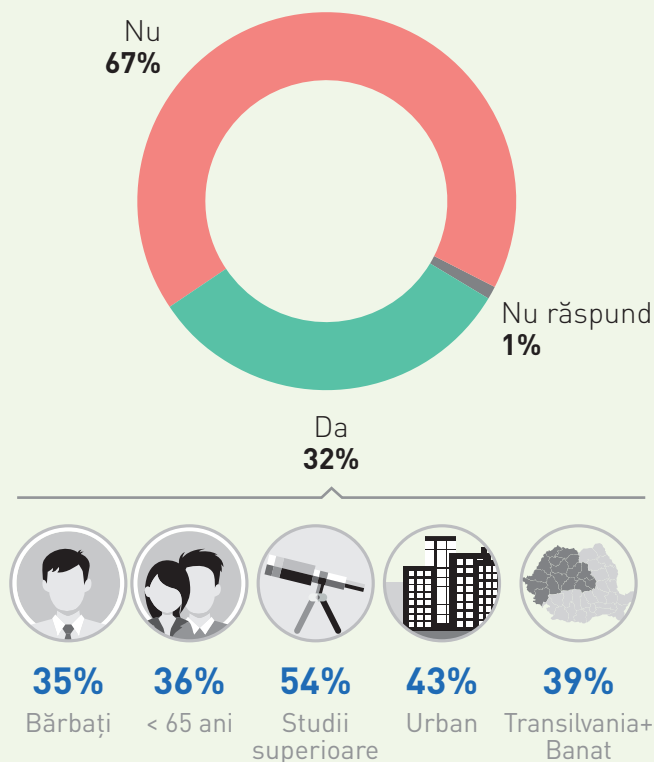
Întrebare filtrată, doar 29% dintre respondenți, care declară că în 2019 intenționează să achiziționeze ceva pentru familie  
Întrebare deschisă

O locuință	25%
Renovarea locuinței/ Materiale de construcții/ Mobilier	24%
Un autoturism	20%
Aparatură electrocasnică	4%
Sănătate	2%
Vacanță	1%
Deschiderea unei afaceri	1%
Utilaje/ Scule	1%
Aparatură electronică	1%
Îmbrăcăminte/ Încălțăminte	0.2%
Un credit	0.2%
Alt răspuns	8%
Nu știu	11%
Nu răspund	2%

# ECONOMIILE ROMÂNILOR = BANI PENTRU ZILE NEGRE

Comportamentul de economisire este unul destul de redus, dacă ne referim la întreg eșantionul. Este direct proporțional cu educația respondenților și invers proporțional cu vârsta, datele arătând că există o tendință crescută de economisire în rândul tinerilor între 18 și 35 de ani.

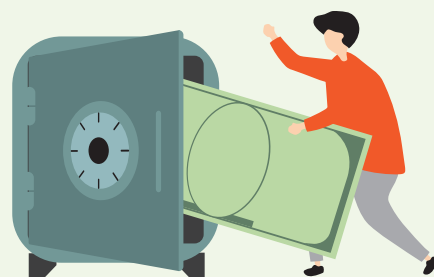
## Dumneavoastră aveți în acest moment economii?



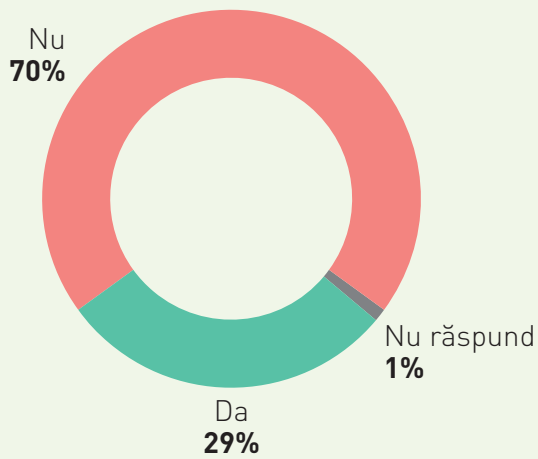
## Care este scopul economiilor pe care le aveți?

Întrebare filtrată, doar 32% dintre respondenți, care declară că au economii în prezent  
Întrebare deschisă

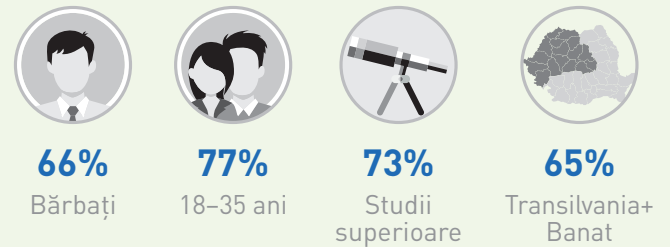
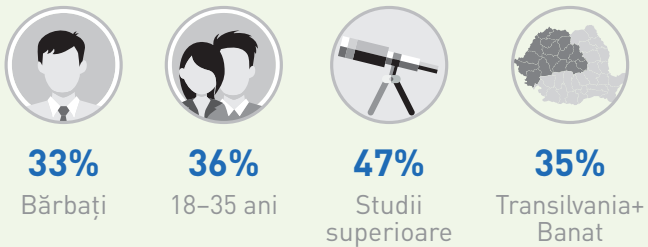
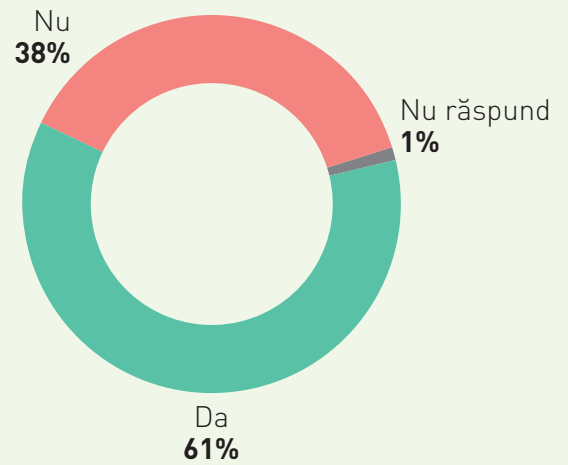
Zile negre/ Situații neprevăzute	32%
Asigurarea unui trai decent la bătrânețe	7%
Achiziția unei locuințe	7%
Ajutorarea unor membri ai familiei	6%
Amenajarea/ Renovarea locuinței	6%
Îngrijirea sănătății	6%
Călătorii/ Vacanțe	6%
Achiziția unui autoturism	5%
Realizarea de investiții	5%
Înmormântare	5%
Alt răspuns	9%
Nu au un scop anume	4%
Nu știu	1%
Nu răspund	1%



## În 2018, dumneavoastră ați economisit bani?

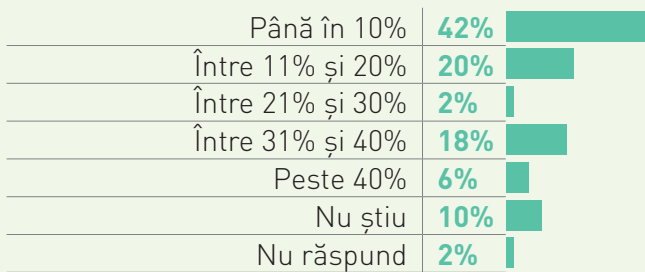


## În 2019, plănuți să economisiți bani?



## Care este procentul din veniturile dumneavoastră pe care estimați că ați reușit să-l economisiți în 2018?

Întrebare filtrată, doar 29% dintre respondenți, care declară că au economisit în 2018  
Întrebare deschisă

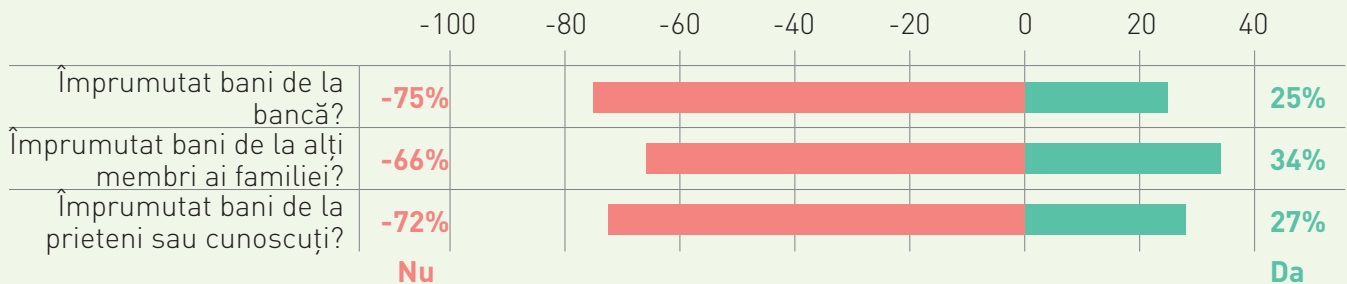


# ÎMPRUMUTURI DE LA FAMILIE ȘI CUNOSCUȚI, MAI PUȚIN DE LA BĂNCI

Atunci când vorbesc despre împrumuturi, un sfert dintre români spun că au împrumutat bani de la bancă, dar mai mulți sunt cei care au împrumutat de la membrii familiei sau chiar de la prieteni și cunoscuți, iar pentru 2019 tendința este de a scădea nivelul îndatorării, cel mai mult în cazul băncilor.

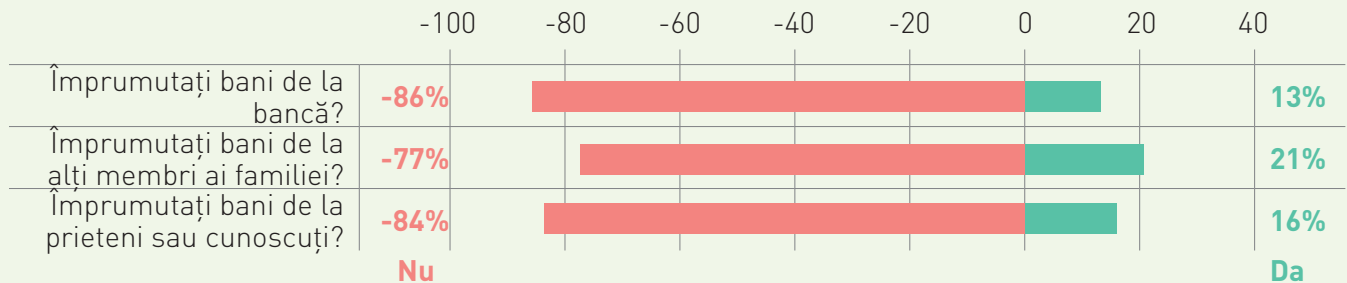
## În 2018, dumneavoastră ați:

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de nonrăspunsuri



## În 2019, plănuți să:

Diferențele până la 100% sunt reprezentate de nonrăspunsuri

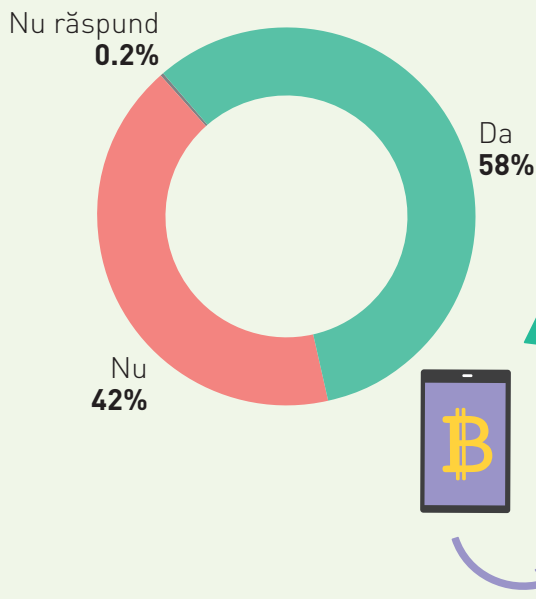




## BANII VIRTUALI – O NECUNOSCUTĂ

Chiar dacă peste jumătate dintre respondenți spun că au auzit despre monede virtuale, atunci când sunt rugați să numească o astfel de monedă, singura cunoscută este Bitcoin.

### Ați auzit despre monedele virtuale?



### Puteți să ne dați un exemplu de o astfel de monedă virtuală?

Întrebare filtrată, doar 58% dintre respondenți, care declară că au auzit de monede virtuale

Bitcoin	48%
Ethereum	0.5%
ManiCoin	0.1%
Cardano	0.1%
Alt răspuns	0.1%
Nu știu	49%
Nu răspund	2%

## EURO – ÎNCREDERE LIMITATĂ

### Câtă încredere aveți în moneda euro?

Foarte multă	13%
Multă	40%
Nici multă, nici puțină (NU CITI)	3%
Puțină	26%
Deloc	12%
Nu știu/ Nu răspund	6%

### Cum apreciați trecerea României de la leu la euro?

Un lucru bun	59%
Nici bun, nici rău (NU CITI)	3%
Un lucru rău	29%
Nu știu/ Nu răspund	9%